

De terugkeer van de vooruitgang (en de waanzin van de groei)

Open brief aan NV-A voorzitter Bart De Wever, Minister-president Geert Bourgeois, VLD partijvoorzitter Gwendolyne Rutten, rector Rik Torfs en alle andere vooruitgangsoptimisten: vooruitgang door groei is op dit moment in de geschiedenis pure, pure waanzin. De terugkeer van de vooruitgang als ideologisch kernwoord is totaal onverantwoord.

Het vooruitgangsgeloof, dat ontstond in de Verlichting en in 19de eeuw een soort basis werd voor het optimisme van de burgerij en via werelddtentoonstellingen tot en met expo '58 met veel poeha werd uitgedragen, had in de jaren tachtig van de vorige eeuw afgedaan. De Franse filosoof Lyotard bond de kat de bel aan en stelde vast dat de 'grote verhalen over emancipatie en vooruitgang' hun geloofwaardigheid hadden verloren. Er was nog wel groei en ontwikkeling, maar, zei hij, gezien alle catastrofale neveneffecten (van de Holocaust tot de atoombom, van het kolonialisme tot de opwarming van de aarde) durven we het geen vooruitgang meer noemen.

Verhofstadt & Slangen die een neus hadden voor tijdsgeest, vonden het aangewezen om de PVV, de 'Partij voor Vrijheid en Vooruitgang' van zijn oubollige naam te ontdoen en een facelift te geven: de 'Vlaamse Liberale Democraten' waren geboren.

Bruntland probeerde de kool en de geit te sparen door het magische, maar niets zeggende concept van duurzame ontwikkeling in de plaats te stellen van de

kapitalistische vooruitgangsidee. Maar duurzame ontwikkeling is een holle frase gebleken en daarbovenop nog eens een contradictie in de termen: groei en duurzaamheid zijn onverzoenbaar gebleken.

Lees er alle statistieken over CO₂-uitstoot maar op na. Maar je kan ook gewoon rondkijken: als alles en iedereen, zowel producten als mensen steeds meer de wereld rondvliegen, kan dat alleen maar leiden tot meer uitstoot. Richard Branson, die zwoer dat hij de wereld van de klimaatcatastrofe zou redden, heeft zijn Virgin-vloot en dus zijn uitstoot intussen vermenigvuldigd. De luchtvaartindustrie moet groeien, zoals de auto-industrie, de olie-industrie en de verpakkingsindustrie. En natuurlijk de wapenindustrie en beveiligingsindustrie (die doet gouden zaken: het 'catastrofe-kapitalisme' is in opmars). Kortom: vooruitgang door groei is onhoudbaar gebleken en duurzame ontwikkeling letterlijk een maat voor niets.

Nu, juist nu, is plots, *out of the blue*, de vooruitgangsidee als politiek *buzzword* weer helemaal terug van weggeweest. Het werd het kernwoord van de N-VA campagnes: 'Verandering voor vooruitgang'. En ook Gwendolyn Rutten laat zich, zoals bekend (en zoals onlangs nog in De Standaard [8 mei]), niet onbetuigd in haar enthousiaste geloofsbelijdenis aan de vooruitgang. En de vrijheid natuurlijk, 'zolang die de vrijheid van anderen niet schaadt'. Laat me niet lachen, Gwendolyn. Het is om bij te wenen: laat uw liberale mantra eens los op Monsanto of de bootvluchtelingen en je zal zien hoe hol hij klinkt.

Al dat hernieuwde vooruitgangsgeloof is naïef, en dat is een understatement. We stevenen met quasi-wetenschappelijke zekerheid af op een catastrofale opwarming van de aarde: tot 6 graden Celsius meer tegen 2100 als de CO₂ uitstoot onverminderd blijft groeien. Bij 6 graden opwarming is volgens wetenschappers niets meer zeker, niet eens het overleven van de menselijke soort.

Nu, net op dit moment in de geschiedenis, juist doordat die geschiedenis wordt opgevat als vooruitgang en dus groei, zijn we zeer risicovolle diepzee-olievoorraden, erg vervuilende *tar sands* aan het ontginnen en schaliegas aan het aanboren. *Fracking* is een ramp op zich. De Duitse *Energiewende* wordt een maat voor niets wegens het sterk gestegen gebruik van het bruinkool voor elektriciteitsproductie. En in China rijzen de steenkoolcentrales als paddenstoelen uit de grond. Net nu we al decennia weten dat het misgaat, begint het 'tijdperk van de extreme energie' (in de treffende termen van Naomi Klein).

De klimaatcatastrofe is begonnen. Maar onze politici blijven de wonderen van de groei en de vooruitgang bezingen. Ze zwaaien graag met statistieken maar blijven alle klimaatrapporten onverstoorde naast zich neerleggen. Net zoals de journalisten van de economieblad zijden maar blijven schrijven alsof ze op letterlijk op een andere planeet leven. Die 'lobotomie' in de berichtgeving zou moeten worden aangepakt.

Zelfs de groenen blijven, in hun zoektocht naar het midden, zedig zwijgen. 'Je moet de mensen een positief verhaal brengen', weet je wel. Na 200 jaar optimisme misschien toch eens het geweer van schouder veranderen, nee? Ook onze goede rector Torfs heeft het nog altijd niet begrepen (DS 18 mei); hij gelooft ook nog altijd dat groei fantastisch is en herverdeling een miskleun. Hij gelooft zelfs dat nulgroei en herverdeling rampzalig zouden zijn. In zijn optimisme heeft hij duidelijk de natuur, die hij bezingt in zijn stuk, vergeten. Hooggeachte Heer Rector, Beste

Rik, lees toch maar eens de rapporten van het IPCC (Of, als je durft: Naomi Klein's *This changes everything* zal u uit uw slaap houden. Wedden?).

De hele politieke klasse en ook veruit de meeste academici (om van de *captains of industry* nog maar te zwijgen) zijn bezig aan een schandalig klimaat-negationisme, ja een schuldig verzuim van wereldhistorische proporties. Alle middelen zijn goed om hen op andere gedachten te brengen, de 'klimaatzaak' is er een van. Ik herhaal: alle middelen.

Vooruitgang kan vandaag de dag alleen transitie heten. Die overgang zal een radicale omslag moeten zijn om het allerergste te voorkomen. We hebben volgens wetenschappers nog een kleine tien jaar om onze CO₂-uitstoot drastisch in te perken zodat we onder twee graden opwarming blijven, op zich al veel teveel.

Onderzoek aan Stanford heeft uitgewezen dat we perfect op *zero CO₂* kunnen overschakelen - we moeten alleen willen. We kunnen zonder kapitalisme - zal lastig zijn, want de belangen gigantisch - maar we kunnen niet zonder de biosfeer. Politici die vooruitgang door groei blijven bepleiten zijn wetenschappelijk en ethisch onverantwoord bezig. Ze hebben hun mond vol over onze kinderen en kleinkinderen (met name Minister-president Bourgeois), maar zijn minstens passief medeplichtig aan het vergiftigen van de biosfeer op massale schaal. De plotse terugkeer van de vooruitgang als politiek kernwoord is op dit moment in de geschiedenis totaal van de pot gerukt.

Aan allen: 'Open uw ogen voordat de waanzin van de groei die van uw kleinkinderen sluit!'.